

DATUM	19 december 2017	NUMMER PS	
AFDELING	FLO	COMMISSIE	MME
STELLER	Marieke Kuijer/Marjon Plantinga	DOORKIESNUMMER	
DOCUMENTNUMMER	81C4DD4B	PORTEFEUILLEHOUDER	Pennarts-Pouw

Titel : Samenwerkingsagenda Gezonde Lucht

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit	pag. 4
Toelichting	pag. 5

Bijlage: Samenwerkingsagenda Gezonde Lucht

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

In de commissie MME van 20 november jl. is de oordeelsvormende fase van de BOB Luchtkwaliteit afgerond, waarin ook een co-creatietraject was vervlochten. Gezondheid staat centraal voor de commissie. Een brede meerderheid sprak zich in de commissie uit voor het streven naar de WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit. Deze advieswaarden zijn strenger dan de huidige Europese normen voor luchtkwaliteit, omdat ook onder deze Europese normen nog sprake is van schade voor de gezondheid van mensen. De commissie heeft GS verzocht om een integraal plan voor luchtkwaliteit op te stellen, waarin is aangegeven hoe wij de luchtkwaliteit kunnen verbeteren. Dit plan is bijgevoegd in de vorm van een Samenwerkingsagenda Gezonde Lucht.

Voorgeschiedenis

De BOB Luchtkwaliteit is op 26 september 2016 gestart met een pré-BOB bijeenkomst, om de klokken gelijk te zetten over Luchtkwaliteit. Op 3 april 2017 was de beeldvorming bijeenkomst. Het doel was om een goed beeld te geven van hoe de luchtkwaliteit in elkaar zit, wat de gezondheidseffecten zijn, hoe groot de opgave is in de provincie en wat de sturingsmogelijkheden zijn. Daartoe was opdracht gegeven aan het RIVM, om de bronnen en emissies (per categorie en per gemeente) in de provincie in beeld te brengen. Tijdens deze bijeenkomst is ook het cocreatieproces toegelicht. Vervolgens is een proces van cocreatie gestart, om in verbinding met de samenleving oplossingsrichtingen voor luchtkwaliteit te vinden. Deze cocreatie is eind oktober jl. afgerond. De resultaten zijn in de commissie MME van 20 november besproken en samen met de resultaten van de Beeldvorming en de Oordeelsvorming in de bijgevoegde Samenwerkingsagenda verwerkt.

Essentie / samenvatting

Luchtkwaliteit heeft invloed op de gezondheid. De gezondheidsrisico's van luchtvervuiling zijn door afname van concentraties de afgelopen decennia kleiner geworden, maar toch veroorzaken de huidige luchtverontreinigingsniveaus nog steeds gezondheidsklachten. De bijgevoegde Samenwerkingsagenda Gezonde Lucht bevat oplossingsrichtingen voor het verbeteren van de luchtkwaliteit, om toe te werken naar de WHO-advieswaarden. Het gaat om de volgende thema's: het streven naar WHO advieswaarden meenemen in de beleidskaders van de provincie Utrecht, maatregelen op het gebied van landbouw, mobiliteit en binnenvaart,

beperking van overlast door houtrook, aandacht voor luchtkwaliteit bij gevoelige bestemmingen (scholen, zorginstellingen etc) en de rol van slimme meters/citizen science bij het vergroten van de kennis over en bewustzijn van de luchtkwaliteit. Ook lobby in Den Haag en Brussel kan een bijdrage leveren.

Het voorstel is om deze oplossingsrichtingen in de Samenwerkingsagenda Gezonde Lucht verder uit te werken in een Alliantie met de betrokken partners, zoals de gemeenten, Rijkswaterstaat, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en het bedrijfsleven. De inzet per partner kan verschillen per thema en zal in overleg worden vormgegeven. Dit is een logisch vervolg op het cocreatietraject. Door te kiezen voor alliantievorming is vooraf niet exact te bepalen wat de uitkomsten zijn. Omdat verbetering van de luchtkwaliteit vraagt om inzet van een veelheid aan partijen, kiezen wij voor deze manier van werken.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Met de Samenwerkingsagenda Gezonde Lucht wordt beoogd om de Luchtkwaliteit en daarmee de gezondheid van onze inwoners te verbeteren. Een betere luchtkwaliteit vertaalt zich ook in economische waarde. Een betere luchtkwaliteit betekent gezondere werknemers en een vermindering van de ziektekosten. Daarnaast betekent het een grotere aantrekkingskracht voor investeerders. Verder leveren de oplossingsrichtingen een bijdrage aan de inzet voor het Klimaat, de Energietransitie en het halen van de Natura 2000 doelen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).

Op Europees en rijksniveau wordt gestreefd naar de WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit, die lager liggen dan de huidige Europese normen. Het RIVM heeft in beeld gebracht dat bij uitvoering van al het huidige en voorgenomen beleid (Europees en nationaal lucht-, klimaat- en energiebeleid) realisatie van de WHO-advieswaarden in 2030 haalbaar is.

Op regionaal niveau hebben we beperkte invloed op de verbetering van de luchtkwaliteit. Een groot deel van de vervuiling komt uit regio's en landen om ons heen. Dat is geen reden om niets te doen. De regionale bijdrage is ongeveer 20%. In de aanloop naar de samenwerkingsagenda is bewust gekozen voor een brede aanpak waarbij samenwerking is gezocht met regionale partijen. Het vervolgtraject, in de vorm van een samenwerkingsagenda, is nadrukkelijk gericht op het creëren van een brede coalitie voor het verbeteren van de luchtkwaliteit.

Financiële consequenties

De oplossingsrichtingen die in de Samenwerkingsagenda genoemd zijn zullen worden uitgewerkt tot daadwerkelijke plannen. De nu genoemde bedragen zijn indicatief. De kosten voor het proces om te komen tot een uitwerking de Samenwerkingsagenda kunnen worden meegenomen uit het Aanjaagprogramma gezonde leefomgeving. Dat zijn kosten om de genoemde oplossingsrichtingen uit te werken tot daadwerkelijke plannen. Op basis hiervan zal duidelijk worden hoeveel budget nodig is voor de realisatie daarvan. Deze eventueel benodigde middelen voor de realisatie van de specifieke oplossingsrichtingen zullen bij de afwegingen in het kader van de Kadernota 2018 betrokken worden.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

Het belang van gezondheid wordt door een ieder erkend. De mate waarin Luchtkwaliteit hierin moet worden aangepakt verschilt.

Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven

Wachten op het Nationaal Actieprogramma Luchtkwaliteit dat eind 2018 wordt aangeboden aan de Tweede Kamer

Door de bijgevoegde Samenwerkingsagenda leveren we input voor het Nationaal Actieprogramma Luchtkwaliteit en kunnen we het proces versnellen en activeren. Het nieuw Nationaal Actieprogramma Luchtkwaliteit wordt momenteel opgesteld naar aanleiding van twee moties die in de Tweede Kamer zijn aangenomen. In het nieuwe

regeerakkoord staat dat het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) zal worden vervangen door een nationaal actieplan luchtkwaliteit, dat zich richt op een permanente verbetering van de luchtkwaliteit.

Niets doen vanuit de regio omdat er landelijk genoeg initiatieven zijn

Samenwerking vormt de sleutel tot een effectieve vermindering van de ziektelast door luchtverontreiniging. De provincie Utrecht is daarin ook een partner en neemt haar verantwoordelijkheid. Dit sluit aan bij het Aanjaagprogramma Gezonde Leefomgeving. De landelijke initiatieven zien wij als een aanmoediging voor de Samenwerkingsagenda Gezonde Lucht. Door als regio proactief in te zetten op gezondere lucht, kunnen wij landelijk meer energie en aandacht mobiliseren voor het verbeteren van de luchtkwaliteit met het oog op het verbeteren van de gezondheid.

Effecten op duurzaamheid

De oplossingsrichtingen dragen bij aan een duurzame samenleving.

Voorgesteld wordt in te stemmen met de bijgevoegde Samenwerkingsagenda Gezonde Lucht en om de daarin genoemde oplossingsrichtingen in een Alliantie Gezonde Lucht met de betrokken partners uit te werken.

Gedeputeerde Staten,

Voorzitter,

Secretaris,

Ontwerp-besluit

Besluit van 05-02-2018 tot Vaststelling van de Samenwerkingsagenda Gezonde Lucht, als afronding van de BOB Luchtkwaliteit en deze met de betrokken partners uit te werken in de Alliantie Gezonde Lucht.

Provinciale Staten van Utrecht;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 19 december 2017, afdeling FLO, nummer 81C4DD4B;

Gelezen;

De resultaten van de beeldvormingsfase en oordeelsvormende fase van de BOB luchtkwaliteit

Overwegende;

- het belang van een betere luchtkwaliteit voor een gezonde leefomgeving, voor bewoners en bedrijven en daarmee voor Utrecht Topregio
- dat het Rijk en Europa toewerken naar de WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit;
- dat verbetering van de luchtkwaliteit vraagt om inzet van veel verschillende partijen

Gelet op; de inhoud van de BOB Luchtkwaliteit en het Aanjaagprogramma gezonde leefomgeving

Besluiten:

1. in te stemmen met de bijgevoegde Samenwerkingsagenda Gezonde Lucht;
2. deze met de betrokken partners uit te werken in de Alliantie Gezonde Lucht.

Voorzitter,

Griffier,

Toelichting

1. Wettelijke grondslag

Artikel 174 van de Provinciewet.

2. Beoogd effect

Met de Samenwerkingsagenda Gezonde Lucht wordt beoogd om de Luchtkwaliteit en daarmee de gezondheid te verbeteren. Een betere luchtkwaliteit vertaalt zich in economische waarde, door gezondere werknemers en een vermindering van de ziektekosten. Daarnaast betekent het een grotere aantrekkingskracht voor investeerders en wordt een bijdrage geleverd aan de concurrentiepositie van Utrecht Topregio, waarin een goed vestigingsklimaat is voor bedrijven en een goed leefklimaat voor een ieder.

Verder heeft het een positief effect op het Klimaat, de Energietransitie en draagt het bij aan het halen van de Natura 2000 doelen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).

3. Effecten op duurzaamheid

De oplossingsrichtingen hebben ook een positief effect op de duurzaamheid.

4. Argumenten

De Samenwerkingsagenda Gezonde Lucht is onderdeel van het Aanjaagprogramma Gezonde Leefomgeving. De afgelopen jaren heeft de provincie in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) met andere overheden samengewerkt aan het verbeteren van Luchtkwaliteit (NSL). In de eigen regio is gewerkt met een Regionaal Programma Luchtkwaliteit Utrecht (RSLU). Doel was om te voldoen aan de Europese normen voor luchtkwaliteit. De NSL en de RSLU gaan inmiddels richting afronding.

Inmiddels is op Europees en nationaal niveau uitgesproken dat toegewerkt wordt naar de WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit. Deze waarden liggen lager dan de huidige Europese normen.

De gezondheidsrisico's zijn door afname van concentraties de afgelopen decennia kleiner geworden, maar de huidige luchtverontreinigingsniveaus veroorzaken nog steeds gezondheidsklachten. Het staat nog in de top 3 van de gezondheidsklachten naast roken en obesitas.

5. Kanttekeningen

De Luchtkwaliteit wordt ook beïnvloed door het beleid van andere overheden. Onderdeel van de Samenwerkingsagenda is dan ook gericht op het beïnvloeden daarvan.

6. Financiën

De kosten die nu in de Samenwerkingsagenda genoemd worden zijn indicatief. Voor het proces om te komen tot een uitwerking van de genoemde oplossingsrichtingen tot concrete plannen kunnen worden meegenomen uit het Aanjaagprogramma Gezonde Leefomgeving. Dat zijn kosten om de genoemde oplossingsrichtingen uit te werken tot daadwerkelijke plannen. Op basis hiervan zal duidelijk worden hoeveel budget nodig is voor de realisatie daarvan. Deze eventueel benodigde middelen voor specifieke oplossingsrichtingen zullen bij de integrale afwegingen in het kader van de Kadernota 2018 betrokken worden.

7. Realisatie

De planning is om in de maanden na vaststelling van de Samenwerkingsagenda de oplossingsrichtingen in een te vormen Alliantie samen met de partners te gaan uitwerken, zodat nog vóór de zomer gestart kan worden met de daadwerkelijke realisatie.

8. Juridisch

De Samenwerkingsagenda heeft geen juridische consequenties.

9. Europa

Lobby in Brussel is onderdeel van de Samenwerkingsagenda.

10. Communicatie

Gezien het algemene belang van de gezondheid en het belang van voorlichting zal de communicatie op brede schaal worden vormgegeven.

11. Bijlagen

De Samenwerkingsagenda Gezonde Lucht